

Arvesæfte; jeg vil blot endnu anføre een Omstændighed. Jeg troer, at der paa et Guds her i Danmark, — jeg troer, at det er paa Brædtrolleborg — findes Arvesæfte indført paa en saadan Maade, at det er langt mere tryk- kende for Beboerne end Livsæfte. Det er af den Beskaffenhed, at det i mange Retninger aldeles umyndiggjør Bestideren, ja endogsaa efter min Formening afstedkommer Uretfærdig- hed og giver Anledning til, at der kommer Forhold ind i de enkelte Familier, som det maa være Statens Opgave saavidt muligt at for- hindre istedetfor at fremme. Forsaavidt det er yttret, at Bønderne skulde derved, at Fæste gaaer over til Eiendom, fortrænges fra deres Eiendom, da maa jeg paa det Bestemteste be- nægte dette. Jeg vil, idet jeg iøvrigt henhol- der mig til, hvad der er anført i denne Sag, tillade mig at henvise Thingets ærede Med- lemmer til de Egne, hvor Selveiendom allerede i mange, mange Aar har været indført, navn- lig i den sydføstlige Deel af Jylland. Man vil der finde, at de allerfleste Gaarde nu ere i Bøndestændens Eie, og man vil der finde en Bøndestand saa kraftig og herlig, at jeg ikke troer, man skal finde den bedre eller selv- stændigere i nogen anden Deel af Landet. det kan nu vist ikke nægtes, at der ogsaa nu og da er gaaet en Gaard over til en Mand, der ikke hører til Bøndestanden, men jeg maa ansee dette endogsaa for at være gavnligt, at der nu og da boer en Mand, hørende til en anden Stand, imellem Bønderne, og jeg troer heller ikke, at det er smigrende for Bøndestæn- den, naar man anfører, at den skulde have saa meget imod, at Folk af andre Stænder kjøbe enkelte Bøndergaarde. Bøndestanden vil have, at Alle skulle være lige for Loven; de ønske, at disse Gaarde, som besiddes af Bønder, en- ten det nu er som Arvesæfte eller som Fæste, ikke vende tilbage til Hovedgaarden og drives under den, men jeg troer ikke, at det er deres Dnsse, at de skulde ville have disse Bønder- gaarde oprettede til et Slags Majorater, der forbeholdes alene for Bøndestanden.

Forsaavidt jeg har Kundskab til Bøndestæn- den troer jeg, at denne Tanke slet ikke lever hos Bønderne. Naar man har sagt, at den Ulyst til at kjøbe og arvesæfte, som har vist

sig i de sidste Aar, skulde hidrøre fra den Agi- tation, som har fundet Sted i Bøndestanden, da troer jeg, at det er meget vanskeligt at sige, hvad der bevæger et Menneske til hans Hand- linger. Jeg troer ikke, at vi saaledes kunne sige ind i Hjerterne og Tankerne, og deraf slutte os til, hvad der har bevæget Folk til ikke at kjøbe. Jeg troer, at der ikke alene i Bøndestanden men overhovedet i alle Forhold findes mindre Lyst til at indgaae Handeler i disse Aar, end der har fundet Sted iforveien, og det er dog ikke paa Grund af nogen Agi- tation, men paa Grund af, at vore Forhold have været saa usikre, og at Ingen veed, hvilkke Byrder der i de nærmest kommende Aar kunde blive paalagte Eiendommene. For- saavidt det er yttret her i Salen, at Bøn- derne skulde have Affmag for Arvesæfteiendom, og Andre derimod have villet benægte, at Bøn- derne skulde have en saadan Affmag, paa Grund af at de forhen ikke have havt den, da troer jeg ikke, at man kan gjøre en saadan Slut- ning. Det beviser kun, at Smagen har foran- dret sig, og Smagen kan jo, som bekendt, blive forbedret; og dersom Bønden forhen ikke har havt Affmag for Arvesæfteiendom, men nu derimod har Affmag derfor, fordi han har faaet en bedre Smag, saa maa jeg ansee det for særdeles glædeligt; det er en Fremgang i Selvstændighedsfølelsen, som jeg maa sætte sær- deles megen Pris paa. Naar det er yttret, at det er vanskeligt at faae Capitaler til- laans i en Selveiendom end i Arvesæfteiend- dom, da troer jeg, at man tager Feil i denne Henseende. Efter de Erfaringer, jeg har gjort, vil det findes, at netop i saadanne Tider, hvor det er vanskeligt at faae Penge tillaans, er Frygten allerstærkest med Hensyn til Arvesæfteiendomme; thi da holder man allermindest af de Byrder, som ligge paa dem.

Kierkegaard: Uagtet den høitærede Jus- titsminister ved en Dyring i det Foredrag, som Thinget idag har hørt, har tilkjendegivet, at det formeentlig ikke skulde være af nogen Betydning eller Vigtighed, hvad enten det under Nr. 1 stillede Vædringsforslag blev opta- get i den tilkommende Lov, eller ikke, saa maa jeg desuagtet holde mig overbeviist om det Modsatte, og derfor holde det for min Skyld